ARGO CCGD
Adviesraad Gender en Ontwikkeling
Conseil consultatif Genre et Développement

22 september 2026

Advies van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling over het prioritaire thema van de 71ste zitting van de Commissie voor de Status van de Vrouw van de Verenigde Naties

Samenvatting

Het **prioritaire thema** van CSW71 wordt **"Accelerating the achievement of gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of the 2030 Agenda for Sustainable Development"**. Dit advies is bedoeld om België te ondersteunen en te versterken in zijn inspanningen om te komen tot zo ambitieus mogelijke gezamenlijke conclusies.

Met het oog op het opstellen van het Belgische standpunt ter voorbereiding van de onderhandelingen van de volgende CSW formuleert de ARGO **aanbevelingen over de benaderingen en principes die vervat moeten zitten in de gezamenlijke conclusies (pagina 10)**, met betrekking tot de versnelling van de actie voor gendergelijkheid op internationaal niveau in de context van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de uitvoering daarvan en ook de voorbereiding van de periode na 2030.

Dit advies kan ook **stof bieden voor de besprekingen en het standpunt van België in het kader van het SDG-Forum in september 2027**, in het bijzonder wat betreft de uitdagingen en de uitvoering op het gebied van gendergelijkheid in kader van de Agenda 2030.

1. Inleiding

1. De Adviesraad Gender en Ontwikkeling (ARGO) waardeert de voortdurende inspanningen van België om te komen tot **ambitieuze standpunten tijdens de Commissie voor de Status van de Vrouw (CSW)**.

2. Dit advies is bedoeld om **de bijdragen van België te ondersteunen en te versterken** bij het opstellen van het Belgisch standpunt met het oog op de onderhandelingen en de goedkeuring van gezamenlijke conclusies over het prioritaire thema van CSW71: *"Accelerating the achievement of gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of the 2030 Agenda for Sustainable Development"*. Het is niet de bedoeling om in dit advies alle onderwerpen met betrekking tot het prioritaire thema van de CSW71 te behandelen, maar wel om de krachtlijnen aan te geven die prioritair zijn voor de ARGO.

3. De goedkeuring van **Agenda 2030 met de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoellen (SDG's)** door alle lidstaten van de Verenigde Naties (VN) in 2015, vormde **een belangrijke mijlpaal in het vaststellen van een gemeenschappelijke visie op duurzame ontwikkeling**[1]. Agenda 2030 stelt een geïntegreerde aanpak voor,

[1] United Nations. (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution A/RES/70/1, United Nations General Assembly, 25 september 2015. Transforming our world : the 2030 Agenda for Sustainable Development :

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

waarin de economische, sociale en ecologische dimensies met elkaar verweven zijn. Deze Agenda onderscheidt zich door zijn universele karakter, en ook doordat het terugdringen van ongelijkheid (SDG 10), vrede, justitie en doeltreffende instellingen (SDG 16) en ook het principe 'Leave no one behind' expliciet vermeld staan als essentiële dimensies van duurzame ontwikkeling.

4. **Agenda 2030 betekende een belangrijke stap vooruit voor gendergelijkheid.** Hij sluit aan bij internationale verbintenissen in verband met dit thema, zoals de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing[2] en ook de eerdere Millenniumdoelstellingen (MDG's), die al een specifieke doelstelling over gendergelijkheid bevatten (MDG 3). Ook Agenda 2030 wijdt een doelstelling aan gendergelijkheid (SDG 5), met een bredere en systemische invulling, en benadrukt tegelijk het transversale karakter van gendergelijkheid in alle andere SDG's. Die tweeledige benadering vormt een gunstig normatief kader om gendermainstreaming sterker in te bedden in het beleid voor duurzame ontwikkeling, ook al wordt die nog altijd niet overal op dezelfde wijze omgezet in nationale beleidslijnen en maatregelen. Het systeem van de Volentary National Reviews (VNR) biedt in dit verband een monitoringmechanisme waarmee staten verslag kunnen uitbrengen over hun vorderingen op het gebied van onder meer gendergelijkheid in het kader van Agenda 2030[3].

5. Meer dan tien jaar na de goedkeuring van Agenda 2030 staat de internationale gemeenschap voor een **dubbele uitdaging: de SDG's moeten versneld worden uitgevoerd en de periode na 2030**. In een tijd die wordt gekenmerkt door geopolitieke spanningen, de verzwakking van het multilateralisme, de aantasting van het internationale recht en de toenemende betwisting van rechten, in het bijzonder de rechten van vrouwen en meisjes en de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), bestaat het reële risico dat verworvenheden geleidelijk aan worden uitgehold.

6. **Als land dat zich sterk inzet voor gendergelijkheid en mensenrechten, heeft België een essentiële rol te spelen** om in de internationale onderhandelingen de ambitie uit te dragen voor een versnelde uitvoering van Agenda 2030. In de aanloop naar CSW71 en met het oog op de besprekingen over de periode na 2030 kan ons land helpen om minstens de verworvenheden van Agenda 2030 te verdedigen en er mee voor zorgen dat gendergelijkheid een structurele pijler wordt van de toekomstige mondiale agenda voor duurzame ontwikkeling.

2. Context

2.1. De internationale context belemmert gendergelijkheid en de verwezenlijking van SDG 5

1. De uitvoering van Agenda 2030 vindt plaats in een **bijzonder ongunstige internationale context waarin de rechten op het vlak van gendergelijkheid ernstig worden bedreigd**. De toenemende veiligheids-, klimaat, economische en humanitaire crises, in combinatie met de groeiende polarisering van de internationale betrekkingen ondermijnen het multilaterale systeem, dat nochtans een essentiële hefboom vormt voor het uitvoeren van Agenda 2030.

[2] UN Women (2025), Beijing+30 Action Agenda: For ALL women and girls, New York, United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women.
[3] Het VNR van België van 2023: Voluntary National Review 2023 | FIDO

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

2. **De zorgwekkende opkomst van nationalisme, conservatisme en autoritaire regimes** in verschillende delen van de wereld gaat gepaard met een achteruitgang van de rechtsstaat, de burgerlijke vrijheden en een verzwakking van de democratische instellingen. 72% van de wereldbevolking leeft vandaag onder een autocratisch bewind, dat is een toename met 48% in de loop van de voorbije tien jaar[4]. **Aanvallen op gendergelijkheid maken steeds vaker deel uit van politieke strategieën die gericht zijn op het versterken van autoritaire projecten.** Anti-genderbewegingen, die vaak kunnen rekenen op de steun van sterke financieringsnetwerken, misbruiken genderthema's, de rechten van vrouwen en van LGBTQIA+-personen en de seksuele en reproductieve rechten door ze voor te stellen als bedreiging voor de 'traditionele waarden'. Deze retoriek dient om nationale of culturele identiteiten die anderen uitsluiten te versterken, conservatieve kiezersgroepen te consolideren en om verenigingen die opkomen voor mensenrechten en feministische bewegingen, die een essentiële rol spelen in de democratische controle op de overheid, te delegitimeren[5].

3. Deze reactionaire retoriek **vertroebelt de internationale consensus over de fundamentele rechten. Daardoor wordt het moeilijk om teksten goed te keuren die bedoeld zijn om die rechten te garanderen en te versterken, en komen de bestaande beschermende rechtskaders en vorderingen op het vlak van de SDG's onder druk te staan**. Invloedrijke staten trachten bepaalde formuleringen of concepten waarover tot voor kort een brede consensus bestond, af te zwakken of te schrappen, met name op het gebied van mensenrechten, de strijd tegen de klimaatverandering en de definitie van gendergelijkheid. We zien deze dynamiek ook in landen die zich van oudsher voor deze thema's hebben ingezet, zoals sommige lidstaten van de Europese Unie, nauwe partners van België, en de Verenigde Staten. Initiatieven als de *Geneva Consensus Declaration*[6] versterken de ideologische strijd voor een inperkende interpretatie van de rechten, met name de rechten met betrekking tot SRGR, door sterk de nadruk te leggen op de nationale soevereiniteit en door in te gaan tegen de multilaterale ambities van het *Pact for the Future*[7]. Door deze herschikking van allianties wordt het moeilijk om gemeenschappelijke standpunten te formuleren en zo vergroot de onzekerheid over de toekomst van de multilaterale verbintenissen voor de periode na 2030.

4. Deze achteruitgang gaat gepaard met een **zorgwekkende inkrimping van de civiele ruimte**. In tal van landen krijgen verdedigers van de mensenrechten, feministische organisaties en verenigingen die opkomen voor de rechten van LGBTQIA+-personen te maken met steeds grotere beperkingen in hun vrijheid van handelen en een verlaging van hun financiering en worden hun activiteiten zelfs gecriminaliseerd. Desinformatie, onterechte gerechtelijke vervolging, bedreigingen of geweld tegen activisten leiden mee tot de verzwakking van het maatschappelijk middenveld, dat nochtans een centrale rol speelt bij het bevorderen van gendergelijkheid en het toezicht op de internationale verbintenissen[8].

5. Terwijl veel landen, en in het bijzonder de lage-inkomenslanden, kampen met een hoge buitenlandse schuldenlast[9], waardoor zij minder ruimte hebben in hun begroting en minder kunnen investeren in duurzame ontwikkeling, **wordt de financiële situatie in de wereld gekenmerkt door een toenemende druk op de middelen voor sociale overheidsuitgaven.** Door de stijgende kosten voor het aflossen van schulden, het streven naar begrotingsbesparingen en, in veel gevallen, bezuinigingsmaatregelen zijn minder overheidsinvesteringen op lange termijn mogelijk. **Dat heeft ook gevolgen voor de internationale financiering van de internationale samenwerking, die ook achteruitgaat**: de officiële ontwikkelingshulp

[4] Autocracies outnumber democracies for the first time in 20 years: V-Dem
[5] Zie het advies van de ARGO: Advies over de strategische benadering van gendergelijkheid in de huidige antigendercontext
[6] The Geneva Consensus Declaration - The Institute For Women's Health
[7] Pact for the Future - United Nations Summit of the Future | United Nations
[8] GENDER RIGHTS: BACKLASH, RESISTANCE AND PERSISTENCE | CIVICUS Publications
[9] https://unctad.org/news/global-public-debt-hits-record-97-trillion-2023-un-urges-action

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

(ODA) is in 2025 sterk gedaald en zal de komende jaren waarschijnlijk nog verder afnemen[10]. Daarnaast kennen de wereldwijde militaire uitgaven een sinds het einde van de Koude Oorlog ongeziene stijging, tot 2 718 miljard dollar in 2024[11], in een context van toenemende conflicten en een grotere nadruk op de prioriteit van veiligheidsthema's.

6. **In deze context ontvangen vrouwenrechten organisaties in het Globale Zuiden slechts 0,2% van de wereldwijde officiële ontwikkelingshulp (ODA)**[12], hoewel ze een essentiële rol spelen bij het verdedigen van de mensenrechten, de aanpassing aan de klimaatverandering en vredesopbouw. Hun financiering wordt steeds meer versnipperd, aan voorwaarden onderworpen en toegezegd voor de korte termijn, waardoor zij minder organisatorische autonomie hebben en ze moeilijker hun acties kunnen bestendigen[13].

7. Ook de multilaterale organisaties, die steeds meer kampen met een gebrek aan financiering, ontkomen hier niet aan; **de VN voeren momenteel het herstructureringsinitiatief UN80 uit, dat onder meer voorstelt om UNWOMEN en UNFPA samen te voegen tot één enkele organisatie[14], mogelijk ten koste van hun afzonderlijke mandaten die essentieel zijn voor het waarborgen van gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes**, met name op het gebied van SRGR.

2.2. Tien jaar na de goedkeuring loopt Agenda 2030 fors achter op het vlak van gendergelijkheid

1. **Vier jaar vóór de deadline van 2030 is er nog altijd niet genoeg vooruitgang geboekt en tegen het huidige tempo zullen de meeste subdoelen van de SDG's waarschijnlijk niet worden gehaald.** Wereldwijd wordt slechts bij 36% van de SDG-subdoelen vooruitgang geboekt, terwijl voor 15% van de subdoelen een aanzienlijke achteruitgang te melden valt[15]. De opeenvolgende crises – zoals de COVID-19-pandemie, de toenemende gewapende conflicten en gedwongen verplaatsing van bevolkingsgroepen, evenals de economische, klimaat- en financiële crises – hebben de trajecten naar duurzame ontwikkeling weliswaar ernstig verstoord, maar toch volstaan zij op zich niet om de vastgestelde achterstand te verklaren. Die achterstand is ook het gevolg van onvoldoende politieke wil en een gebrek aan ambitie om de structurele veranderingen door te voeren die nodig zijn voor de verwezenlijking van Agenda 2030[16].

2. **De achterstand is bijzonder zorgwekkend op het gebied van gendergelijkheid.** Volgens UN Women en het Departement voor Economische en Sociale Zaken van de VN ligt momenteel geen van de 9 subdoelstellingen van SDG 5 op koers om tegen 2030 te worden gehaald. Tegen het huidige tempo zou het nog ongeveer 286 jaar duren om de tekortkomingen in de discriminerende wettelijke kaders weg te werken en een volledig gelijke rechtsbescherming voor vrouwen en meisjes te waarborgen[17]. Deze achterstand is vooral te wijten aan onvoldoende sterke institutionele kaders en een ongelijke toepassing van het overheidsbeleid. Van de 131 landen die over gegevens beschikken, verbiedt minder dan de helft zowel

[10] A historic decline in foreign aid: Preliminary 2025 ODA data
[11] Trends in World Military Expenditure, 2024 | SIPRI
[12] Equal Measures 2030 (2025), Redefining Risk: Why Funding Women's Rights Organizations Is Critical for Gender Equality and Sustainable Development, Executive Summary. Home - Equal Measures 2030
[13] Beyond the breaking point: The continuing impact of funding cuts on women's organizations in humanitarian settings | Publications | UN Women – Headquarters
[14] 260424_Strategic merger assessment UNFPA UN Women_WP4_0.pdf
[15] United Nations, Department of Economic and Social Affairs, The Sustainable Development Goals Report 2026 (New York: United Nations, 2026).
[16] Are we getting there? A synthesis of UN system evaluations of SDG 5 | Publications | UN Women – Headquarters
[17] https://www.unwomen.org/en/resources/gender-snapshot

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

directe als indirecte discriminatie[18], en er zijn nog altijd heel veel wetten die de rechten van vrouwen inperken, met name op het vlak van werkgelegenheid, bescherming tegen gendergerelateerd geweld (GBV) en toegang tot grondbezit.

3. **De vooruitgang volstaat nog altijd niet om het subdoel tot het uitbannen van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes te verwezenlijken**. In 2024 werden meer dan 736 miljoen vrouwen en meisjes over de hele wereld geconfronteerd met geweld[19]. **Ook het beëindigen van schadelijke praktijken gaat nog te traag:** één op vijf meisjes trouwt vóór haar achttiende en meer dan 230 miljoen vrouwen en meisjes zijn het slachtoffer van genitale verminking[20]. Hoewel deze praktijken in een aantal regio's geleidelijk aan minder voorkomen, verloopt die daling niet snel genoeg om de doelen voor 2030 te halen.

4. Volgens de VN had in 2023 **bijna één op drie vrouwen in de wereld** (dat zijn ongeveer 840 miljoen vrouwen) **in de loop van haar leven te lijden gehad van gendergerelateerd geweld**. Dat aandeel is sinds 2000 maar weinig veranderd en dat valt onder meer te verklaren **door een context van steeds meer en steeds intensere conflicten**[21]. Volgens ramingen van de VN uit 2025 woonden toen 676 miljoen vrouwen op minder dan 50 km van een dodelijk conflict en was het conflict-gerelateerd seksueel geweld in twee jaar tijd toegenomen met 87%[22]. Vrouwen en meisje in conflictgebieden worden op die manier geconfronteerd met grotere risico's[23], terwijl ze grotendeels uitgesloten blijven van de vredesprocessen, ondanks de verbintenissen die zijn aangegaan sinds de goedkeuring van Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de VN.

5. **Gendergerelateerd geweld komt ook steeds meer voor in de digitale ruimte** en dat vormt een bijkomende belemmering voor het bereiken van subdoel 5.2 van SDG 5. Wereldwijd verklaart 38% van de vrouwen persoonlijk het slachtoffer te zijn geweest van cybergeweld[24]. Dit geweld is structureel, wereldwijd en wordt in de hand gewerkt door de anonimiteit en het ontbreken van (inter)nationale regelgeving en/of effectieve naleving van de wetten, en ook door de straffeloosheid op het vlak van cybergeweld[25]. **Er ontstaat steeds meer GBV via technologie en AI,** met name in samenlevingen waar de genderongelijkheid sterker verankerd is, en in situaties van gewapende conflicten of humanitaire crisis. Vrouwen uit groepen in kansarmoede worden nog sterker getroffen door deze vorm van geweld, omwille van bepaalde intersectionele factoren[26], zoals huidskleur, seksuele voorkeur[27] of een handicap[28].

---

[18] The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf

[19] World Health Organization (WHO). (2024). *Violence against women – Key facts*. Geneva: WHO.

[20] The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf

[21] The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf

[22] United Nations. (2025). Women and peace and Security. Report of the General Secretary (S/2025/556).

[23] Plan International (2024): State of the World's Girls Report: 'Still We Dream: Girls and young people living through conflict' State of the World's Girls 2024: Still We Dream | Plan International

[24] UN Women (2025), *AI-powered online abuse: How AI is amplifying violence against women and what can stop it*, 18 november 2025.

[25] https://www.unfpa.org/TFGBV EN https://www.bbc.com/news/technology-54554408

[26] United Nations General Assembly (2024). *Intensification of efforts to prevent and eliminate all forms of violence against women and girls: the digital environment.* Resolutie A/RES/79/152, goedgekeurd op 17 december 2024.

[27] State of the World's Girls 2020: Free to Be Online? A report on girls' and young women's experiences of online harassment State of the World's Girls 2020: Free to Be Online? | Plan International

[28] Technology-facilitated gender-based violence against women and girls with disabilities | United Nations Population Fund

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

6. **Er bestaan ook nog altijd grote verschillen in de deelname aan het politieke leven en de besluitvorming.** De vertegenwoordiging van vrouwen in de nationale parlementen is sinds 2015 gestegen, van ongeveer 22% tot bijna 27% in 2025[29]. Deze ontwikkeling verloopt echter nog te traag om tegen 2030 een evenwichtige vertegenwoordiging te bereiken, zoals voorzien in Agenda 2030. In 2025 hadden vrouwen wereldwijd 30,5% van de leidinggevende functies in handen – een stijging met slechts 3,6% sinds 2015 – hoewel zij wereldwijd ongeveer 40% van alle formele arbeidsplaatsen bezetten[30]. Tegen dit tempo zal het meer dan vijftig jaar duren voordat vrouwen en mannen in gelijke mate vertegenwoordigd zijn in leidinggevende functies[31].

7. **Wereldwijd nemen vrouwen nog altijd een onevenredig groot deel van de zorgtaken (care) en het onbetaalde huishoudelijke werk op zich.** Ze besteden gemiddeld bijna 2,5 maal zoveel tijd als mannen aan deze activiteiten, en daardoor blijft de inkomens- en vermogensongelijkheid bestaan en vergroot de vervrouwelijking van de armoede[32]. Als deze trend zich voortzet, zouden in 2030 nog altijd meer dan 351 miljoen vrouwen en meisjes in extreme armoede leven[33]. Daarnaast **wordt een aanzienlijk deel van de betaalde zorgarbeid (care) verricht door huispersoneel, vooral vrouwen, van wie velen migrantes zijn**. Volgens de IAO werkt bijna 30% van de migrantenvrouwen in de sector van de zorg en huishoudelijk werk[34]. Dit systeem, dat vaak wordt omschreven als 'de wereldwijde zorgketens' (care), berust op werk dat grotendeels onzichtbaar en onvoldoende beschermd is, waardoor ongelijkheid op het vlak van gender, klasse en migratiestatus in stand wordt gehouden.

8. **Ook op het gebied van SRGR bestaat er nog altijd een grote ongelijkheid.** Volgens de meest recente schattingen van de VN zijn in 2023 ongeveer 260 000 vrouwen overleden aan de gevolgen van een zwangerschap of bevalling, wat neerkomt op meer dan 700 sterfgevallen per dag[35]. Het wereldwijde moedersterftecijfer lag in 2023 op 197 overlijdens per 100 000 levendgeborenen, tegenover 211 in 2020 en 325 in 2000[36]. Ondanks een daling met 40% sinds 2000, ligt dat cijfer nog altijd bijna 3 maal hoger dan subdoel 3.1 van de SDG's, dat streeft naar minder dan 70 overlijdens per 100 000 levendgeborenen tegen 2030. Om dat cijfer te bereiken, zou het wereldwijde moedersterftecijfer tot 2030 met ongeveer 15% per jaar moeten dalen, terwijl het huidige tempo minder dan 2% per jaar bedraagt[37]. Die ongelijkheid wordt nog versterkt door de zorgwekkende achteruitgang op het vlak van de seksuele en reproductieve rechten, met steeds meer beperkingen in de toegang tot diensten en tot uitgebreide seksuele voorlichting, desinformatie en een aantasting van de internationale normen. Die ontwikkelingen treffen vooral mensen die te lijden hebben van specifieke vormen van discriminatie, zoals LGBTQI+-personen[38]. Deze trend wordt

[29] https://unstats.un.org/sdgs/report/2026/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf
[30] https://unstats.un.org/sdgs/report/2026/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf
[31] https://unstats.un.org/sdgs/report/2026/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf
[32] UN Women & United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA). (2024). Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2024. New York: UN Women. The Gender Snapshot 2024 — SDG Indicators
[33] UN Women & UN DESA. (2025). *The Gender Snapshot 2025*. New York: United Nations.
[34] International Labour Organization (ILO). (2024). A Guide to Public Investments in the Care Economy.
[35] The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf
[36] Trends in maternal mortality 2000 to 2023: estimates by WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and UNDESA/Population Division
[37] United Nations Maternal Mortality Estimation Inter-Agency Group (OMS/WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group), Trends in Maternal Mortality 2000–2023 (2024).
[38] https://philippines.unfpa.org/en/news/pride-progress-path-towards-lgbtqi-health-and-inclusion

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

verder versterkt door de abrupte verlaging van een deel van de internationale financiering voor S[39], die vooral gevolgen heeft voor de lage-inkomenslanden en in humanitaire situaties, en daar de toegang tot anticonceptie, producten voor menstruele gezondheid, gezondheidszorg voor moeders en de preventie van seksueel geweld bemoeilijkt[40].

9. **Ook de klimaatcrisis versterkt de risico's van GBV[41], schooluitval bij meisjes, de last van onbetaald huishoudelijk en zorgwerk en gedwongen verplaatsingen**[42]. In 2023 raakten 26,4 miljoen mensen over de hele wereld ontheemd door klimaatrampen, onder wie naar schatting 80% vrouwen en meisjes[43]. Vrouwen worden dubbel getroffen: niet alleen ondergaan zij in grotere mate de directe gevolgen – verlies van bestaansmiddelen, schaarste aan hulpbronnen, moeilijke toegang tot essentiële diensten, met name op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid – maar ze vervullen ook een onevenredig groot deel van de taken voor zorg en wederopbouw. Volgens UN Women zou de klimaatverandering ertoe kunnen leiden dat tegen 2050 nog eens tot 158 miljoen extra vrouwen en meisjes in extreme armoede terechtkomen[44]. Nochtans zijn vrouwen nog altijd ondervertegenwoordigd in de fora voor besluitvorming en de financieringsmechanismen op het gebied van klimaatactie, hoewel ze net een essentiële rol spelen in de reacties van de gemeenschap en bij de klimaatadaptatie[45].

10. **Hoewel de schooldeelname sinds 2015 is verbeterd, is de vooruitgang op het vlak van SDG 4 vertraagd en blijven er grote ongelijkheden bestaan.** In 2024 waren wereldwijd nog 754 miljoen volwassenen analfabeet, van wie 63 % vrouwen. In veel contexten worden meisjes nog steeds geconfronteerd met specifieke belemmeringen die hun toegang tot onderwijs, hun behoud in het onderwijssysteem en de voltooiing van hun schoolloopbaan beperken. Deze ongelijkheden komen boven op ongelijkheden die verband houden met armoede, woonplaats en andere kwetsbaarheidsfactoren, waardoor meisjes met meervoudige belemmeringen worden geconfronteerd om onderwijs te volgen en succesvol af te ronden[46].

2.3. Lessen trekken uit tien jaar Agenda 2030: tussen verworvenheden en structurele beperkingen

1. **Ondanks hun grote internationale zichtbaarheid hebben de SDG's geleidelijk aan hun centrale plaats in de beleidsprioriteiten verloren.** In veel gevallen wordt het overheidsoptreden meer gedomineerd door de aanpak van opeenvolgende crises en problemen op korte termijn dan door het aansturen van de structurele veranderingen die nodig zijn voor de uitvoering van Agenda 2030. De SDG's krijgen dan ook maar moeilijk

[39] De ontmanteling van USAID door de regering-Trump heeft vanaf 2025 geleid tot de abrupte stopzetting van het Amerikaanse deel van de financiering voor het programma 'Demographic and Health Surveys' (DHS) dat bestemd was voor SRGR, waardoor lopende onderzoeken werden opgeschort en een over meerdere decennia opgebouwde data-infrastructuur in gevaar kwam. Khaki, J. J., Molenaar, J., Karki, S., et al. (2025). "When health data go dark: the importance of the DHS Program and imagining its future." *BMC Medicine*, 23, 241.

[40] Het aandeel van SRGR in de humanitaire hulp is gedaald van 34% in 2023 naar 26% in 2024. Sensoa International. (2025). *ODA Rapport 2024: Stilte voor de storm. Doorlichting van de Belgische uitgaven voor seksuele en reproductieve gezondheid in internationale samenwerking 2024*. Brussel: Sensoa International.

[41] https://news.un.org/en/story/2025/04/1162461

[42] https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2026/06/expert-group-meeting-report-progress-of-the-worlds-women-2026-gender-equality-in-the-age-of-climate-crisis

[43] https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/women

[44] https://www.unwomen.org/en/articles/explainer/new-report-shows-how-feminism-can-be-a-powerful-tool-to-fight-climate-change

[45] UN Women calls for increased gender-focused climate finance at COP29 | UN Women – Headquarters

[46] The-Sustainable-Development-Goals-Report-2026.pdf

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

voldoende aandacht en verliezen hun potentieel tot verandering als een echt strategisch kader dat op lange termijn richting kan geven aan het overheidsbeleid[47], en de bevolking blijvend in actie kan brengen[48].

2. **De genderdimensie is nog altijd onvoldoende transversaal ingebed in de uitvoering van alle SDG's.** Gendermainstreaming mag zich niet beperken tot SDG 5 en de bepaalde specifieke subdoelen. Genderongelijkheid zit verweven in alle aspecten van duurzame ontwikkeling en vergt voor elke SDG een gendertransformatieve benadering[49], die erop gericht is de normen, machtsverhoudingen en sociale, economische en ecologische structuren die die ongelijkheid voortbrengen in vraag te stellen en te veranderen[50].

3. **Er gaapt ook nog altijd een grote kloof tussen de geformuleerde ambities en de daadwerkelijk ingezette middelen.** Volgens een rapport van de VN van 2024 bedraagt het jaarlijkse investeringstekort om de SDG's te halen naar schatting ongeveer 4000 miljard dollar[51]. De mechanismen voor verantwoording blijven beperkt en de uitvoering is grotendeels afhankelijk van de politieke wil van de staten. Deze situatie verzwakt de operationele slagkracht van Agenda 2030. Nochtans benadrukt SDG 7 hoe belangrijk het is om toereikende en voorspelbare financiële middelen vrij te maken, ook via de ODA, om de verwezenlijking van de SDG's te ondersteunen. In dat opzicht is de huidige trend bijzonder zorgwekkend. Volgens de OESO zijn de ODA-budgetten van de 34 lidstaten van het Comité voor Ontwikkelingshulp (DAC) in 2025 met 23,1% gedaald[52]. In totaal hebben deze landen in 2025 174,3 miljard dollar besteed, ofwel 0,26% van hun[53]in 2024. Ook binnen de Europese Unie zien we een daling van bijna 10%.[54]Momenteel besteden de lidstaten van de Europese Unie slechts 0,42% van hun rijkdom aan internationale solidariteit. België vormt geen uitzondering op deze trend, met een drastische daling in 2025 en de aankondiging van nieuwe besparingen voor de periode 2026-2027[55].

4. **De complexe structuur van de SDG's, met een groot aantal subdoelen en indicatoren**[56], en ook strenge methodologische vereisten, vormt een belemmering voor de inburgering en uitvoering ervan, vooral in de lage-inkomenslanden. In veel landen zijn de gegevens om de SDG's te monitoren nog altijd onvolledig of niet beschikbaar, en het verzamelen, verwerken en bijwerken van die data brengt ook nog altijd aanzienlijke

[47] OECD. (2020). *A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report*. Paris: OECD Publishing
[48] OECD. (2020). *A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report*. Paris: OECD Publishing
[49] Een gendertransformatieve aanpak streeft naar duurzame verandering door de sociale normen, de structuren en machtsverhoudingen die de genderongelijkheid bestendigen in vraag te stellen en te veranderen. Gender Transformative Approaches - Concept Note | Capacity4dev
[50] UN Women & UN DESA (2024), Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2024, New York, United Nations.
[51] United Nations, *Financing for Sustainable Development Report 2024: Financing for Development at a Crossroads* (UN, 2024).
[52] Development Co-operation Report 2025 of ODA Preliminary Data (2025), Paris, OECD, 2025.
[53] Official Development Assistance (ODA) by member countries of the Development Assistance Committee (DAC), Paris, OECD, 2025 (dataset / statistical release).
[54] EU International Partnerships – Annual Report on the Implementation of the EU's External Action Instruments, Brussels, 2024–2025.
[55] https://www.cncd.be/L-aide-au-developpement-s-effondre
[56] Waar de Millenniumdoelstellingen bestonden uit 21 subdoelen en 60 indicatoren, omvatten de SDG's 169 subdoelen en 244 indicatoren.

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

kosten met zich mee[57]. **Dat is vooral lastig bij het monitoren van SDG 5:** voor 80% van de indicatoren zijn de benodigde gegevens niet beschikbaar en slechts 13% van de landen besteedt een deel van hun reguliere begroting aan naar geslacht uitgesplitste statistieken. Ook de gegevens over de jongste meisjes zijn nog altijd heel beperkt, aangezien de meeste officiële bronnen zich richten op vrouwen en meisjes tussen 15 en 49 jaar[58].

5. Hoewel het principe van **'Leave No One Behind'** grotendeels is opgenomen in de strategieën en evaluatiekaders van de VN, zijn er nog altijd geen toereikende operationele mechanismen voor de daadwerkelijke uitvoering ervan. **Het is nog altijd niet gemakkelijk om de meest kansarme bevolkingsgroepen te identificeren**, vooral vanwege het gebrek aan data die zijn uitgesplitst volgens geslacht en intersectionele factoren[59]. Dit belemmert de participatie van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen gedurende de gehele cyclus van het overheidsbeleid, het in aanmerking nemen van meervoudige en kruisende vormen van discriminatie, en het meten van de behaalde resultaten voor de meest gemarginaliseerde bevolkingsgroepen..

6. Hoewel Agenda 2030 gebaseerd is op het principe van participatieve uitvoering, **bestaan er afhankelijk van de nationale context nog altijd grote verschillen in de mate van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, de lokale overheid, de sociale partners, de academische wereld, de particuliere sector en de meest direct betrokken groepen**. De kwaliteit en de doeltreffendheid van deze participatie hangen met name af van het bestaan van geïnstitutionaliseerde mechanismen voor dialoog en overleg, van de toegang tot besluitvormingsfora, en ook van de capaciteiten en middelen waarover de verschillende actoren beschikken om daaraan deel te nemen[60].

7. Hoewel de SDG's een gemeenschappelijk referentiekader vormen voor alle staten, wordt bij de uitvoering ervan **niet altijd voldoende rekening gehouden met de diversiteit aan trajecten, contexten en capaciteiten van elk land**[61]. **De machtsverhoudingen die de internationale betrekkingen bepalen, beperken nog altijd de daadwerkelijke uitvoering van Agenda 2030.** Door conflicten, onevenwichten in het mondiaal bestuur, in de financiering van internationale solidariteit, handel en schulden zijn veel landen minder goed in staat om de SDG's te verwezenlijken[62].

[57] United Nations Department of Economic and Social Affairs, Sustainable Development Goals Report 2026. (New York: United Nations, 2026).
[58] The Case for Holistic Investment in Girls | Plan International
[59] United Nations Department of Economic and Social Affairs, The Sustainable Development Goals Report 2026 (New York: United Nations, 2026).
[60] United Nations Department of Economic and Social Affairs (UN DESA). (2024). 2024 Voluntary National Reviews Synthesis Report. United Nations, New York.
[61] United Nations Department of Economic and Social Affairs, The Sustainable Development Goals Report 2026 (New York: United Nations, 2026).
[62] Centre tricontinental (CETRI), *Quid des ODD ?*, Louvain-la-Neuve, CETRI. https://www.cetri.be/Quid-des-ODD.

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

3. Aanbevelingen

3.1. Algemene aanbevelingen om sneller te komen tot gendergelijkheid op internationaal niveau in de context van Agenda 2030

1. **België moet bijdragen aan het behoud en de versterking van de internationale normatieve verworvenheden op het vlak van gendergelijkheid.** Ons land moet op zijn minst zijn sterke engagement herbevestigen voor de volledige uitvoering van Agenda 2030, waaronder SDG 5, de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing, het CEDAW, het Actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling (ICPD), de verdragen en aanbevelingen van de IAO en de bescherming van SRGR. België moet in alle internationale fora het principe van non-regressie van rechten verdedigen, ervoor zorgen dat de conclusies van de CSW en toekomstige multilaterale verbintenissen de bestaande verworvenheden versterken, en de andere staten aanmoedigen bij de daadwerkelijke uitvoering van deze verbintenissen.

2. **Bevorder de goedkeuring, versterking en uitvoering van grondwettelijke, wetgevende en beleidskaders die overeenstemmen met de internationale verbintenissen op het gebied van mensenrechten en gendergelijkheid**, om zo de rechten van vrouwen, meisjes en LGBTQIA+-personen te waarborgen, gelijkheid voor de wet te verzekeren en alle vormen van discriminatie en gendergerelateerd geweld te voorkomen, te bestraffen en uit te bannen[63].

3. **Verdedig actief het concept van gender en gendergelijkheid en werk verder aan de ontwikkeling van een coherente strategie om deze waarden ook op internationaal niveau uit te dragen.** Blijf investeren in de ontwikkeling van expertise over antirechten- en antigenderbewegingen en hun impact op de mensenrechten en gendergelijkheid. Dring aan op het gebruik van progressieve en inclusieve taal op het gebied van gendergelijkheid in internationale documenten en akkoorden.

4. **Versterk de systemen voor monitoring, evaluatie, verantwoording en leren (MEAL) om een effectieve uitvoering van de verbintenissen op het gebied van gendergelijkheid te waarborgen.** Dit betekent investeren in robuuste statistische systemen, naar gender en naar andere factoren van ongelijkheid opgesplitste data produceren, gendertransformatieve indicatoren ontwikkelen en de mechanismen voor monitoring en technische en financiële verantwoording versterken. Deze instrumenten zijn onmisbaar om de geboekte vooruitgang te meten, de bevolkingsgroepen te identificeren die het meest kwetsbaar zijn voor ongelijkheid, het overheidsbeleid af te stemmen op de belangrijkste noden en de hardnekkige kloof tussen de internationale verbintenissen en de uitvoering ervan te verkleinen.

5. **België moet opnieuw de essentiële rol van het maatschappelijk middenveld bij het bevorderen van de mensenrechten, gendergelijkheid en de uitvoering van Agenda 2030 bevestigen**, in overeenstemming met de politieke verklaring van CSW66[64]. Ons land moet op nationaal en internationaal niveau een open, inclusieve en veilige civiele ruimte bevorderen door de invoering te ondersteunen van doeltreffende beschermingsmechanismen voor mensenrechtenverdedigers, in het bijzonder vrouwen en meisjes, jongeren, LGBTQIA+-personen, mensen met een handicap en ook actoren die zich inzetten voor de

[63] UN Women meldt dat in 2024 meer dan één land op vier politieke ontwikkelingen heeft gemeld die de rechten van vrouwen in het gedrang brengen, en dat steeds meer landen conservatieve wetten goedkeuren met betrekking tot abortus, onderwijs en digitale rechten. UN Women (2025), Women's rights in Review 30 Years After Beijing, New York, UN Women.

[64] CSW66 (2022) | Commission on the Status of Women | UN Women – Headquarters

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

verdediging van vrouwenrechten, het milieu, grond, de natuurlijke hulpbronnen en de rechten van inheemse volkeren.

6. **Erken en benut met name de expertise van organisaties die ijveren voor mensenrechten en gendergelijkheid, van feministische bewegingen en bewegingen die opkomen voor de rechten van vrouwen, meisjes en LGBTQIA+-personen, alsook van actoren uit de wetenschappelijke en academische wereld,** door hen onder meer duurzame financiële steun te garanderen.

7. **Versterk de financiering voor duurzame ontwikkeling, voor conflictpreventie en voor het terugdringen van ongelijkheid als een beleids- en begrotingsprioriteit**, in overeenstemming met Agenda 2030 en het 'Pact for the Future', waarin ontwikkeling, vrede en mensenrechten worden erkend als onlosmakelijk met elkaar verbonden doelstellingen. **België zou ook een duidelijk traject moeten uitstippelen voor het bereiken van de internationale doelstelling om 0,7% van het bruto nationaal inkomen te besteden aan ODA, waarbij bijzondere aandacht blijft uitgaan naar de minst ontwikkelde landen en kwetsbare situaties**, in overeenstemming met SDG 17.2.

8. **Verhoog en verzeker de financiering voor gendergelijkheid** en integreer systematisch een genderperspectief in alle ODA, met in cijfers uitgedrukte doelstellingen, transparante monitoring, een betere traceerbaarheid van de financiering en een grotere verantwoordingsplicht met betrekking tot de behaalde resultaten op het vlak van de rechten van vrouwen en meisjes. Maak dit engagement concreet door de beleidsmarkers van OESO-DAC te hanteren, die bepalen dat gender transversaal vervat moet zitten in minstens 85% van de ODA en dat 20% van de ODA moet worden besteed aan specifieke projecten voor gendergelijkheid[65]. Besteed bovendien minstens 5% van de ODA aan directe steun aan vrouwenrechtenorganisaties[66], met voorrang voor meerjarige, flexibele en transparante financiering, met name ten gunste van de meest kansarme groepen. Die aanpak moet gepaard gaan met een intersectionele benadering die rekening houdt met de economische, sociale en ecologische dimensies van duurzame ontwikkeling.

9. **Versterk de coherentie tussen het beleid ten gunste van ontwikkeling (PCD) en het beleid inzake duurzame ontwikkeling (PCSD),** in overeenstemming met SDG 17.14, om te garanderen dat de beleidslijnen inzake economie, handel, belastingen, financiën, migratie en milieu systematisch rekening houden met hun transnationale effecten, hun gevolgen voor de partnerlanden[67] en voor gendergelijkheid op internationaal niveau, overeenkomstig het principe van beleidscoherentie zoals voorzien in Agenda 2030. Zorg voor hervormingen van de financiële stelsels, zowel in de publieke sector (Internationaal Monetair Fonds, Wereldbank, mechanismen voor de afwikkeling van staatsschulden) als in de particuliere sector (het internationale banksysteem, de internationale boekhoudnormen en regels voor vennootschapsbelasting, strijd tegen belastingparadijzen), van het handelssysteem, van de milieu- en sociale normen voor investeringen en de herziening van de productie- en consumptiepatronen.

10. **In internationale fora, en ook in de CSW, moet België de principes uitdragen die op Europees niveau worden verdedigd (GAP III en het toekomstige GAP IV).** Dit omvat met name een benadering op basis van mensenrechten en intersectionaliteit, gendermainstreaming in alle beleidsdomeinen, de versterking van SRGR, de bestrijding van GBV, de deelname van vrouwen aan besluitvormingsprocessen en ook de financiering daarvan, het 'Do no harm'-principe, en versterkte monitoring en verantwoordingsplicht.

[65] Financing for gender equality and the empowerment of women and girls: Gender Equality and the Empowerment of Women and Girls | OECD
[66] CONCORD's Position Paper on GAP IV - CONCORD
[67] Analysis of the achievement of the SDGs by the Federal Government and potential spillovers

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

3.2. Specifieke aanbevelingen voor een versnelde uitvoering van gendergelijkheid in Agenda 2030

3.2.1. Versnel de uitvoering van SDG 5

1. **België moet erop aandringen dat staten wetgevingskaders, overheidsbeleid en institutionele hervormingen goedkeuren en daadwerkelijk doorvoeren, die bedoeld zijn om alle vormen van discriminatie van vrouwen en meisjes, in al hun diversiteit, uit te bannen.** Deze hervormingen zouden de discriminerende sociale normen en de juridische, institutionele en structurele belemmeringen moeten aanpakken die de ongelijkheid in stand houden, rekening houdend met meervoudige en intersectionele discriminatie tijdens het hele leven.

2. **Versterk het internationale engagement om alle vormen van GBV,** inclusief reproductief geweld[68] **te voorkomen en uit te bannen,** door deze te erkennen als een belangrijke belemmering voor gendergelijkheid en voor de uitvoering van Agenda 2030. Verdedig een algemene aanpak gebaseerd op preventie, bescherming, daadwerkelijke toegang tot rechtspraak, de bestrijding van straffeloosheid en het ter verantwoording roepen van daders, in overeenstemming met het CEDAW, met de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing, IAO-Verdrag nr. 190, de agenda 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid' en de gezamenlijke conclusies van CSW70.

3. **Betoon een sterker internationaal engagement voor het uitbannen van schadelijke praktijken tegen vrouwen en meisjes, met name kindhuwelijken[69] en genitale verminking van vrouwen,** door aan te dringen op de daadwerkelijke uitvoering van subdoel 5.3 van de SDG's, het CEDAW en het Verdrag inzake de rechten van het kind. Pleit voor geïntegreerde maatregelen die juridische kaders, preventie, empowerment van meisjes, toegang tot diensten en directe financiering van feministische en gemeenschapsorganisaties combineren.

4. **Verdedig een ambitieus internationaal engagement voor SRGR, op basis van onder meer de verplichtingen die voortvloeien uit het CEDAW op het gebied van de gezondheid en rechten van vrouwen en meisjes en ook op de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing, het Actieprogramma van de ICPD en het 'Pact for the Future'.** Pleit voor universele toegang tot volledige informatie, uitgebreide voorlichting over relaties, emoties en seksualiteit en kwaliteitsvolle en betaalbare diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare bevolkingsgroepen en crisissituaties. Zorg ervoor dat de internationale mandaten op het gebied van SRGR worden gehandhaafd en versterkt in de multilaterale hervormingsprocessen. Spreek ambitieuze taal over SRGR in de conclusies van de CSW, en verdedig de erkenning ervan als een essentiële voorwaarde voor gendergelijkheid en de uitvoering van Agenda 2030.

---

[68] Resolutie A/HRC/62/L.21/Rev.1 van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties, goedgekeurd op 7 juli 2026, erkent expliciet, in de context van humanitaire noodsituaties, 'reproductief geweld' als een vorm van gendergebaseerd geweld, naast met name conflictgerelateerd seksueel geweld. Zij vermeldt met name controle op of weigering van anticonceptie, zwangerschappen, abortus en gedwongen sterilisering. United Nations Human Rights Council, Promoting, protecting and respecting women's and girls' full enjoyment of human rights in humanitarian situations, A/HRC/62/L.21/Rev.1, 7 juli 2026.

[69] Sinds 4 september 2026 is 27 november door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties officieel ingesteld als 'Internationale Dag voor het uitbannen van kindhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken'. Zie United Nations, General Assembly, resolution A/RES/80/309, International Day for the Elimination of Child, Early and Forced Marriage, goedgekeurd op 4 september 2026.

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

5. **Erken het belang van de zorgeconomie (care)**[70] voor gendergelijkheid en duurzame ontwikkeling en maak er een hefboom voor verandering van door beleid te bevorderen dat onbetaald huishoudelijk en zorgwerk erkent, vermindert en herverdeelt, en de arbeidsplaatsen in de care-sector naar waarde schat. Verdedig de universele toegang tot hoogwaardige openbare diensten, tot gendertransformatieve sociale bescherming en tot respect voor de rechten van zorgwerkers, met inbegrip van vrouwelijke migranten, **in overeenstemming met de normen van de IAO** (Verdragen nr. 100, 111, 156, 183, 189 en 190).

6. **Betoon een ambitieuze internationale inzet om de structurele belemmeringen voor economische empowerment van vrouwen weg te nemen,** door juridische hervormingen, overheidsbeleid en investeringen te bevorderen die hun economische rechten, hun toegang tot productiemiddelen, financiering, technologie en waardig werk waarborgen, in overeenstemming met de internationale arbeidsnormen van de IAO, met name Verdrag nr. 100 betreffende gelijke beloning en Verdrag nr. 111 betreffende non-discriminatie in arbeid en beroep.

7. **Verdedig een gendertransformatieve benadering van de digitalisering,** om de toegang van vrouwen en meisjes tot technologie, digitaal onderwijs, essentiële diensten, rechtspraak en economische kansen te waarborgen, en versterk tegelijk de internationale kaders voor preventie en bestrijding van GBV via technologie en zie erop toe dat technologiebedrijven de mensenrechten eerbiedigen[71], met name op het vlak van databescherming, de bestrijding van intimidatie en haatspraak en transparantie en verantwoordingsplicht van platformen, in overeenstemming met het 'Pact for the Future' en Resolutie 56/19 van de Mensenrechtenraad.

3.2.2 Versnel de verwezenlijking van gendergelijkheid in de overige SDG's van Agenda 2030

1. **Bevorder een geïntegreerde aanpak om de uitvoering van de Agenda 2030 te versnellen, door gendergelijkheid systematisch beter te integreren in alle overheidsbeleidsmaatregelen en mechanismen voor het toezicht op de SDG's.** Stimuleer een aanpak die berust op de onderlinge afhankelijkheid van de SDG's en hun subdoelen, door te wijzen op de onderlinge synergie en de silo's te doorbreken, rekening houdend met de diverse trajecten, contexten en capaciteiten van elk land.

2. **Gendergelijkheid moet worden erkend als een onmisbare voorwaarde voor de verwezenlijking van alle SDG's**[72]. België moet de systematische toepassing van gendermainstreaming in alle overheidsbeleid verzekeren, in overeenstemming met de wet van 2 januari 2007. Die aanpak moet zich onder meer vertalen in het beleid voor armoedebestrijding, inzake toegang tot rechtspraak, gezondheidszorg, onderwijs, migratie, klimaatactie, vrede en democratisch bestuur, en daarbij moet de genderdimensie worden ingebed van bij het ontwerp en in de uitvoering en evaluatie van het overheidsbeleid.

---

[70] De IAO omschrijft de zorgeconomie als het geheel van betaalde en onbetaalde, directe en indirecte zorgactiviteiten die worden verricht in de publieke en particuliere sector en ook binnen huishoudens. Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), *Advancing decent work and the care economy: An essential component of social development*, 24 juli 2025.

[71] Deze aanpak betekent ook dat de verantwoordelijkheid van particuliere en publieke spelers bij schendingen van de mensenrechten in de digitale ruimte moet worden versterkt. Oxfam roept met name op tot bescherming van de digitale civiele ruimte en tot versterking van de mechanismen waarmee actoren die verantwoordelijk zijn voor mensenrechtenschendingen ter verantwoording kunnen worden geroepen. Roggensack, M., Kripke, G., Borum, M. & Ivanhoe, H. (2024), Rights and Responsibilities: Understanding the impact of the tech industry on economic inequality, Oxfam International, DOI: 10.21201/2024.000040.

[72] SDG-report-Chapter-3-Why-gender-equality-matters-across-all-SDGs-2018-en.pdf

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

3. **Versterk de reikwijdte van het principe 'Leave No One Behind'** door te pleiten voor een intersectionele benadering die de structurele oorzaken van ongelijkheid aanpakt en gebaseerd is op uitgesplitste gegevens.

4. **Pleit bij staten voor sterkere universele en gendertransformatieve systemen van sociale bescherming, gelijke toegang voor vrouwen tot economische middelen, essentiële diensten en grondrechten**, in overeenstemming met de internationale verbintenissen, om zo sneller een eind te maken aan armoede van vrouwen en meisjes.

5. **Bepleit**, in overeenstemming met de Verklaring en het Actieprogramma van Beijing, **om van onderwijs voor meisjes een strategische hefboom te maken voor gendergelijkheid en de verwezenlijking van alle SDG's**. België moet pleiten voor inclusieve, rechtvaardige en gender[73]onderwijssystemen, die de specifieke belemmeringen kunnen wegnemen om meisjes toegang te bieden tot onderwijs, op school te houden en te laten slagen, met name wanneer zij worden geconfronteerd met meervoudige discriminatie, GBV, kindhuwelijken, zwangerschappen op jonge leeftijd of menstruatiearmoede. België moet ook onderwijs zonder stereotypen ondersteunen en de bewustwording van jongens, mannen, gezinnen en gemeenschappen aanmoedigen om discriminerende maatschappelijke normen duurzaam te veranderen.

6. **Dring aan op gendermainstreaming in de beslissingen van het UNFCCC**, met name in de onderhandelingen over klimaatfinanciering, verliezen en schade, adaptatie en rechtvaardige transitie, in overeenstemming met de verbintenissen van SDG 13, het Genderactieplan van het UNFCCC, het Akkoord van Parijs en het 'Pact for the Future'. Zie er vooral op toe dat het klimaatbeleid en de klimaatstrategieën de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de meest kwetsbaren versterken, en dat de financiering en de capaciteitsopbouw voorzien in SDG 13 bijdragen aan gendergelijkheid. Erken de rol van vrouwen, inheemse volkeren en feministische organisaties als prominente actoren in het klimaatbeleid, en zorg ervoor dat zij ten volle, op gelijke voet en daadwerkelijk betrokken worden en dat zij rechtstreeks toegang hebben tot de internationale klimaatfinanciering.

7. **Versterk de agenda 'Vrouwen, Vrede en Veiligheid'**, met name in het kader van de uitvoering van Agenda 2030, door een volledige, gelijkwaardige en betekenisvolle betrokkenheid van vrouwen te bevorderen bij conflictpreventie, vredesprocessen en vredesopbouw, in overeenstemming met Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad, de latere resoluties in dat verband[74] en de verbintenissen van de CSW. Verdedig een gender sensitieve aanpak binnen de Triple Nexus benadering zoals voorzien in de aanbeveling van het DAC van de OESO[75].

3.3. Bereid de toekomst van de Agenda voor duurzame ontwikkeling na 2030 voor

1. **België moet zich inzetten voor het behoud van een universeel, geïntegreerd en op mensenrechten gebaseerd kader voor duurzame ontwikkeling**, door erop toe te zien dat de ambitie en het universele karakter ervan ook na 2030 worden versterkt, rekening houdend met de verschillen in context en middelen bij de uitvoering ervan.

---

[73] Gender-Transformative Education: Reimagining education for a more just and inclusive world (2021): Gender-Transformative Education | Plan International

[74] De resoluties 2122 (2013) en 2242 (2015) van de Veiligheidsraad hebben de verbintenissen van Resolutie 1325 (2000) versterkt en verduidelijkt, in verband met de betrokkenheid van vrouwen op het gebied van vrede en veiligheid door onder meer de klemtoon te leggen op hun daadwerkelijke en betekenisvolle betrokkenheid, de versterking van hun leiderschap en van genderdeskundigheid in bemiddelingsprocessen, en ook op de noodzaak om de financiering, monitoring en verantwoordingsplicht te verhogen.

[75] OCDE/CAD (2019), DAC Recommendation on the Humanitarian-Development-Peace Nexus, OECD Legal Instrument OECD/LEGAL/5019, 22 February 2019. OECD Legal Instruments

2. **Maak van het internationale kader voor de periode na 2030 een echt veranderingsproject op het gebied van gendergelijkheid,** gebaseerd op een coherente en geïntegreerde visie op internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling. Dit toekomstige kader moet een systemische benadering van de huidige crises hanteren en **de uitdagingen op het vlak van gender en de onderlinge verbondenheid van de sociale, economische, ecologische en democratische dimensies erkennen**. Het is ook belangrijk dat dit kader niet wordt ingezet ten dienste van één enkele prioriteit – ongeacht of dat economische groei, het concurrentievermogen, veiligheid of de milieutransitie is – maar dat het gericht blijft op de bredere doelstelling van een structurele transformatie van de samenleving, met het oog op meer gendergelijkheid, sociale rechtvaardigheid, duurzaamheid en veerkracht.

3. **België moet pleiten voor het behoud van een specifieke doelstelling inzake gendergelijkheid en voor gendermainstreaming in het hele toekomstige internationale kader**, dat moet voortbouwen op de bestaande verworvenheden en tegelijk beter moet kunnen ingaan op de structurele oorzaken van ongelijkheid en de nieuwe uitdagingen in verband met de klimaat-, economische en geopolitieke crises.

4. **Garandeer binnen een toekomstig kader de volledige, daadwerkelijke en betekenisvolle betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld in alle fasen van uitwerking, uitvoering, monitoring en evaluatie van zowel specifieke als transversale beleidsmaatregelen met betrekking tot gendergelijkheid.** Zo is het van essentieel belang om tussentijdse raadplegingen in het kader van het post-2030-proces voor duurzame ontwikkeling ook te organiseren binnen andere instanties of organen, omdat een proces dat zich uitsluitend beperkt tot New York, automatisch de ruimte voor het maatschappelijk middenveld zou beperken, zoals onder meer ook is gebleken tijdens CSW70[76].

5. **Versterk de doeltreffendheid van de mechanismen voor monitoring, uitvoering en verantwoording** in het proces na 2030. Daartoe moet een denkoefening worden opgestart over de rationalisering van de monitoringsystemen, met een voorkeur voor indicatoren die relevanter, robuuster en beter geschikt zijn om de beoogde structurele veranderingen weer te geven. Deze rationalisering mag echter niet leiden tot minder zichtbaarheid van de genderthema's, maar moet juist zorgen voor meer kwaliteit, een betere beschikbaarheid en een betere benutting van de gegevens die nodig zijn om ongelijkheid en de geboekte vooruitgang te meten.

6. **Versterk de onderlinge afstemming en de coherentie tussen de bestaande mechanismen en instanties voor de opvolging van Agenda 2030 en van het vervolg ervan,** met name het **'**High-Level Political Forum on Sustainable Development' (HLPF), VNRs, de Statistische Commissie van de VN, het indicatorsysteem van de SDG's, de verslagen van de Algemeen Secretaris en het 'Global Sustainable Development Report'. Een betere coördinatie en een versterkte dialoog tussen die verschillende instanties kan vermijden dat zij in silo's werken en een coherentere aanpak van de monitoring van de verbintenissen bevorderen, met name op het vlak van gendergelijkheid. Die afstemming moet ook de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld, de wetenschappelijke wereld en de andere stakeholders versterken. Hun betrokkenheid is bijzonder belangrijk in het kader van de VNR, om als waakhond op te treden en een onafhankelijke kijk te bieden, zodat die oefeningen niet louter beperkt blijven tot een voorstelling van de vooruitgang waar de staten de aandacht op vestigen.

7. **Pleit ervoor om het beheer van kunstmatige intelligentie expliciet op te nemen als essentiële uitdaging voor gendergelijkheid en duurzame ontwikkeling.** Pleit voor een op mensenrechten gebaseerd beheer van AI, in overeenstemming met het Global Digital Compact en resolutie 56/19 van de Mensenrechtenraad

[76] CSW70: Whose Justice, Whose Access? - Women's Major Group

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be

over gendergerelateerd geweld via technologie, en garandeer zo de transparantie van AI-systemen, de bestrijding van algoritmische vooringenomenheid en discriminatie, bescherming tegen digitaal geweld, en ook de volledige, gelijkwaardige en betekenisvolle participatie van vrouwen bij het ontwerpen, het ontwikkelen, het beheren en de voordelen van kunstmatige intelligentie.

8. **Volg nauwlettend de UN80-hervorming**, die van cruciaal belang is voor het post-SDG-proces, aangezien die ook zal bepalen in welke mate de Verenigde Naties een nieuw ambitieus en coherent kader zal kunnen ontwikkelen. De hervorming van het VN-systeem in de komende twee tot drie jaar en het proces na Agenda 2030 zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. **Zie erop toe** dat in het kader van de mogelijke fusie tussen UNFPA en UN Women **de eventuele structurele hervormingen worden doorgevoerd met behoud van de bestaande mandaten en financiering.** Pleit voor een versterking van de financiële en menselijke middelen om de bestaande expertise en partnerschappen te beschermen en doeltreffende en duurzame maatregelen voor vrouwenrechten en voor gendergelijkheid op mondiaal niveau te waarborgen.

9. **Grijp de SDG-top, gepland voor september 2027** en gemandateerd door het 'Pact for the Future' om "te onderzoeken hoe we duurzame ontwikkeling tegen 2030 en daarna verder kunnen bevorderen", aan **om het proces en de tijdlijn tot 2030 te verduidelijken.**

Voor de Adviesraad Gender en Ontwikkeling,

Laura Vincx	Oumayma Hammadi
Voorzitter van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling	Vicevoorzitter van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling

Advies van de Adviesraad gender en Ontwikkeling, met de steun van de werkgroep 'CSW71' onder voorzitterschap van Oxfam België, en met vertegenwoordigers van 11.11.11, CNCD-11.11.11, Le Monde selon les Femmes, Plan International België, ABVV-FGTB, Sensoa, IEFH, Soroptimist International, UMons, Associations 21, Soroptimist International Belgium en de Vrouwenraad.

Coördinatie van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling - www.argo-ccgd.be
Alice Beck| Tel: +32 2 250 12 54 | Mail: alice.beck@cncd.be
Wiske Jult | Tel: +32 2 536 19 60 | Mail: wiske.jult@11.be